Evropský parlament
2019-2024

Výbor pro rybolov

2022/0195(COD)

26.5.2023

STANOVISKO

Výboru pro rybolov

pro Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin

k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o obnově přírody
(COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD))

Zpravodajka: Caroline Roose

(*) Přidružený výbor – článek 57 jednacího řádu

PA_Legam

STRUČNÉ ODŮVODNĚNÍ

V roce 2019 vydala Mezivládní platforma pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES) celosvětové varování: „Úbytek přírodních zdrojů postupuje na celém světě rychlostí, která nemá v lidské historii obdoby, a zrychluje se také vymírání druhů, což má již nyní závažné dopady na lidstvo na celém světě“[1]. V této zprávě se však rovněž uvádí, že zatím není pozdě k přijetí opatření pro zachování a obnovu přírody, pokud s tím nebudeme otálet.

Zpráva Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) z roku 2019 Marine Messages II[2] (Informace o stavu moří II) zdůraznila, že k tomu, aby bylo možné obnovit mořské ekosystémy, a zejména zvýšit odolnost vůči změně klimatu a zastavit úbytek biologické rozmanitosti, je třeba začít naléhavě jednat. Evropský účetní dvůr ve zvláštní zprávě z roku 2020 nazvané „Mořské prostředí: ochrana EU je široká, ale nesahá do hloubky“[3] zkoumal stávající právní předpisy a poukázal na to, že „pravidla EU pro ochranu moří nevedla k obnově významných ekosystémů a stanovišť“.

Hodnocení strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020 dospělo k závěru, že se EU nepodařilo do roku 2020 obnovit alespoň 15 % poškozených ekosystémů. Je tedy logické, aby obnova ekosystémů představovala jednu z priorit strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030.

Návrh nařízení umožňuje změnu přístupu. Na žádost Parlamentu nařízení stanoví několik závazných cílů pro obnovu ekosystémů. Členské státy budou muset tyto cíle plnit pomocí vnitrostátních plánů obnovy přírody, čímž by se mělo zajistit jejich provádění co nejblíže dotčeným územím.

Článek 5 návrhu nařízení se přímo týká mořských ekosystémů, a tudíž i odvětví rybolovu. Zpravodajka se rozhodla, že se v tomto návrhu stanoviska nebude nezabývat články 4 a 6 až 10, které se týkají jiných ekosystémů. Je však třeba poznamenat, že jejich obnova (pobřežních ekosystémů a vodních toků) může mít na mořský rybolov pozitivní vliv, například díky tomu, že se zastaví znečištění, které má nepříznivý dopad na mořské ekosystémy, nebo že se obnoví oblasti pro tření a dorůstání některých mořských ryb.

Obnova mořských ekosystémů je v souladu s cíli společné rybářské politiky (SRP). Bez zdravých ekosystémů nemohou existovat zdravé populace ryb, a tudíž ani rybolovná činnost. Obnova poškozených mořských ekosystémů má zásadní význam pro dlouhodobou udržitelnost rybolovných činností. Je plně v souladu s koncepcí ekosystémového řízení rybolovu stanovenou v SRP.

Obnova ekosystémů bude vyžadovat opatření územní ochrany. Nedávná studie tematické sekce Evropského parlamentu pro strukturální politiku a politiku soudržnosti o nákladech a přínosech

[1] Platforma IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science – Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (Globální hodnotící zpráva o biologické rozmanitosti a ekosystémových službách Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby).
[2] Zpráva EEA č. 17/2019 Marine messages II: Navigating the course towards clean, healthy and productive seas through implementation of an ecosystem-based approach.
[3] Zvláštní zpráva EÚD 26/2020: Mořské prostředí: ochrana EU je široká, ale nesahá do hloubky.

opatření územní ochrany přijatých za účelem řízení rybolovu[4] ukázala, že zavedení těchto opatření je pro rybolov a akvakulturu ekonomicky výhodné, umožňuje stabilizaci klesajících úlovků a zároveň vytváří pracovní místa a zvyšuje příjmy drobných rybářů.

Zpravodajka proto obecný přístup tohoto návrhu nařízení podporuje a ráda by upozornila zejména na čtyři body.

Cíle obnovy

Návrh nařízení stanoví cíle týkající se plochy, na níž mají být opatření pro obnovu zavedena. Tyto cíle zaměřené na prostředky mají tu výhodu, že jsou snadno měřitelné, je však třeba je doplnit o cíle zaměřené na výsledky. Zpravodajka na základě usnesení Evropského parlamentu, doporučení Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN) a strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti navrhuje, aby byl stanoven cíl obnovit do roku 2030 nejméně 30 % poškozených mořských ekosystémů, do roku 2040 60 % a do roku 2050 pak 90 %. Aby těchto cílů zaměřených na výsledky mohlo být dosaženo, navrhuje rovněž zvýšit cíle zaměřené na prostředky.

Provádění opatření na obnovu mořských ekosystémů

Vzhledem k nadnárodní povaze mořských ekosystémů se způsob jejich obnovy liší od obnovy jiných druhů ekosystémů. Smlouva o fungování Evropské unie stanoví, že Unie má výlučnou pravomoc v oblasti zachování mořských biologických zdrojů. Členské státy tedy budou moci na vnitrostátní úrovni přijímat opatření nezbytná k provádění vnitrostátních plánů obnovy pro ostatní ekosystémy, avšak v případě mořských ekosystémů budou mít tuto možnost jen zřídka.

Komise se rozhodla opatření na obnovu založit na stávajících nástrojích společné rybářské politiky, zejména na článcích 11 a 18 základního nařízení o SRP (nařízení (EU) č. 1380/2013).

Mechanismy zavedené v rámci SRP znamenají, že každý členský stát, který má zájem na řízení rybolovných činností, na něž se vztahuje určité opatření pro zachování zdrojů, musí s tímto opatřením souhlasit. Tento požadavek jednomyslnosti komplikuje přijímání nezbytných opatření. Evropský účetní dvůr v roce 2020 poukázal na to, že za sedm let byl tento postup úspěšný pouze u velmi omezeného počtu případů.

Existuje tedy reálné riziko, že státy, které do svého vnitrostátního plánu obnovy zahrnuly opatření pro zachování zdrojů, nebudou moci tato opatření provést, pokud s nimi jiný stát nebude souhlasit. Opatření nezbytná k dosažení cílů stanovených v tomto nařízení by tak mohla být zablokována.

Aby se tomu zabránilo, je třeba podporovat spolupráci mezi členskými státy při přípravě vnitrostátních plánů obnovy. Členské státy by rovněž měly mít možnost předkládat současně s návrhem plánu obnovy společná doporučení. Po přijetí konečného plánu obnovy by měla být stanovena 12měsíční lhůta, během níž členské státy předloží společná doporučení, pokud tak dosud neučinily. A konečně, v případě zablokování by Komise měla mít možnost použít postup

[4] Costs and benefits of spatial protection measures as tools for fisheries management, PE 733.087 – červenec 2022

pro naléhavé případy stanovený v základním nařízení o SRP.

Druhy, jejichž stanoviště je třeba obnovit

Seznam druhů, jejichž stanoviště je třeba obnovit (příloha 3), zahrnuje přibližně 20 druhů, avšak některé další tam chybějí. Zpravodajka se domnívá, že seznam je třeba o tyto chybějící druhy doplnit, a sice přidat druhy, které jsou podle kategorií IUCN klasifikovány jako kriticky ohrožené nebo ohrožené, i komerčně využívané druhy, v jejichž případě by obnova stanovišť mohla vést ke zlepšení stavu jejich populací, což by v dlouhodobém výhledu bylo prospěšné pro rybáře.

Transparentnost a zapojení zúčastněných stran

Úspěšné provádění tohoto nařízení bude do značné míry záviset na zapojení místních komunit, a zejména rybářů, do obnovy mořských ekosystémů. Zpravodajka se domnívá, že je třeba posílit ustanovení návrhu nařízení týkající se konzultací se zúčastněnými stranami a transparentnosti. Je rovněž žádoucí častěji aktualizovat vnitrostátní plány obnovy, aby bylo možné co nejdříve zohledňovat dostupné údaje a hodnocení.

Výbor pro rybolov vyzývá Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin jako příslušný výbor, aby navrhl zamítnutí návrhu Komise.

POSTUP VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Název	Obnova přírody
Referenční údaje	COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD)
Příslušný výbor Datum oznámení na zasedání	ENVI 4.7.2022
Výbor, který vypracoval stanovisko Datum oznámení na zasedání	PECH 4.7.2022
Přidružené výbory - datum oznámení na zasedání	24.11.2022
Zpravodaj(ka) Datum jmenování	Caroline Roose 15.9.2022
Projednání ve výboru	30.11.2022 24.1.2023
Datum přijetí	24.5.2023
Výsledek konečného hlasování	+: 15 –: 13 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, François-Xavier Bellamy, Isabel Carvalhais, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Jan Huitema, France Jamet, Predrag Fred Matić, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Marc Tarabella
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Martin Hlaváček, Ska Keller, Gabriel Mato, Raffaele Stancanelli, Lucia Vuolo, Stéphanie Yon-Courtin
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, Marco Campomenosi, Clare Daly, Gilles Lebreton, Mick Wallace

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

15	+
ECR	Bert-Jan Ruissen, Raffaele Stancanelli
ID	Marco Campomenosi, France Jamet, Gilles Lebreton
PPE	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, François-Xavier Bellamy, Maria da Graça Carvalho, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Lucia Vuolo
Renew	Asger Christensen, Martin Hlaváček, Jan Huitema

13	-
NI	Marc Tarabella
Renew	Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, Isabel Carvalhais, Predrag Fred Matić
The Left	Clare Daly, Mick Wallace
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Ska Keller, Caroline Roose

0	0

Význam zkratek:
+ : pro
- : proti
0 : zdrželi se